

EFECTE SPECIALE CU SARE OBȚINUTE ÎN PROCESUL DE PICTURĂ PE MĂTASĂ NATURALĂ

SPECIAL EFFECTS WITH SALT, OBTAINED IN THE PROCESS OF PAINTING ON PURE SILK

LUDMILA COTELEA-CONDREA,³³

doctorandă,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0009-0002-4541-8657>

CZU 75-037.3.016:664.41

DOI <https://doi.org/10.55383/ca2025.12>

Pictura pe mătase naturală este un gen de artă fină care se caracterizează prin claritatea și transparența culorilor. Efectul sidefat al mătăsii naturale aduce plus valoare lucrării create. Sarea se aplică pe mătasea pictată, pe suprafața umedă. Astfel se obțin efecte extrem de atractive, deși acestea nu pot fi controlate la etapa inițială de lucru. Proprietatea de absorbție sporită a sării reprezintă un avantaj esențial în această tehnică. Umiditatea absorbită de boabele de sare dizolvă parțial vopseaua lăsând urme pe mătase. Aceste urme creează, în ansamblu, linii și pete, condiționate de structura și proprietățile mătăsii. Sarea are două proprietăți esențiale de manifestare pe suprafețele pictate. Poate fi folosită pentru a diminua culoarea ori poate divide pigmenții amestecați în componentele sale inițiale. Artiști basarabeni precum Alexandru Drobaha, Vasile Grama, Alla Uvarova, etc., începând cu anii 70-80 ai sec. XX, au implementat în imprimeul artistic efectele speciale cu sare. Pictura pe mătase naturală, cu efecte de sare, oferă posibilități nelimitate de experimentare artistică.

Cuvinte-cheie: sare, pictură pe mătase, efecte speciale, dispersia culorilor, granule de sare

Painting on pure silk is a genre of fine art characterized by the clarity and transparency of colors. The pearlescent effect of pure silk adds value to the created work. The salt is applied on painted silk while it is still wet. In this way there can be produced extremely attractive effects, though not completely controllable at the first stage of the work. The increased absorption property of salt represents an essential advantage in this technique. The moisture absorbed by the grains of salt partially dissolves the paint leaving marks on the fabric. They create, as a whole, lines and stains, conditioned by the structure and properties of the silk. Salt has two essential properties of manifestation on the painted surfaces. It can be used to lighten the color, and it can break down the mixed pigments into their basic components. Bassarabian artists such as Alexandr Drobaha, Vasile Grama, Ala Uvarov, etc., starting with the 70s-80s of the 20th century, implemented special effects with salt in their silk painting artworks. Painting on pure silk with salt effects offers unlimited possibilities for artistic experimentation.

Keywords: salt, silk painting, special effects, color dispersion, salt grains

Introducere

Pictura pe mătase naturală este un gen de artă fină care se caracterizează prin transparența culorilor. Este un gen de pictură, foarte apropiată de acuarelă prin fluiditatea

³³ E-mail: linada.arts@gmail.com

aplicării culorilor lichide, pe bază de apă. Deși practicarea imprimeului artistic necesită multă precizie și un set de abilități corespunzătoare, tehnica dată a fost practică încă din secolul al IV-lea, e.n., în China – țara de origine a mătăsii naturale. Diversitatea chimonourilor pictate în diverse tematici denotă înalta măiestrie de executare, precizie și măiestrie artistică, fiind exemple reprezentative ale artei imprimeului artistic [1 p. 41-42].

De-a lungul timpului, în procesul dezvoltării industriei textile, a apărut o serie largă de materiale naturale, de diferită densitate, structură fibroasă și factură. Proporțional cu acest proces, s-a dezvoltat industria producătoare de pigmenți, coloranți și a soluțiilor de rezervă – gutta. Toate aceste schimbări au rezultat în dezvoltarea fructuoasă a imprimeului artistic, la nivel internațional, fiind pe larg aplicat în designul textil, designul vestimentar, de interior și multe alte domenii artistice.

Se cunosc și se aplică mai multe efecte speciale în imprimeul artistic, cum ar fi: efecte speciale cu alcool, efecte speciale cu zahăr, detergent, pigmenți în formă de pulbere, cu sare, ceară, etc. Dintre toate efectele speciale enumerate, sarea oferă cele mai vizibile efecte, imprevizibile la etapa inițială de lucru dar unice și expresive în progresul realizării lucrării [2 p. 44-45].

Scopul principal al acestei cercetări este de a investiga și analiza inovațiile asociate cu efectele speciale cu sare, aplicate în procesul de pictură pe mătase naturală. Inovațiile tipice imprimeului artistic rezultă din apariția materialelor și a coloranților noi, care prin combinare și experimentare oferă un spațiu vast de cercetare atât la nivel artistic cât și tehnic. Această cercetare are ca obiectiv fundamental aducerea în prim-plan a relevanței și actualității acestui subiect într-o societate caracterizată de schimbarea continuă și rapidă.

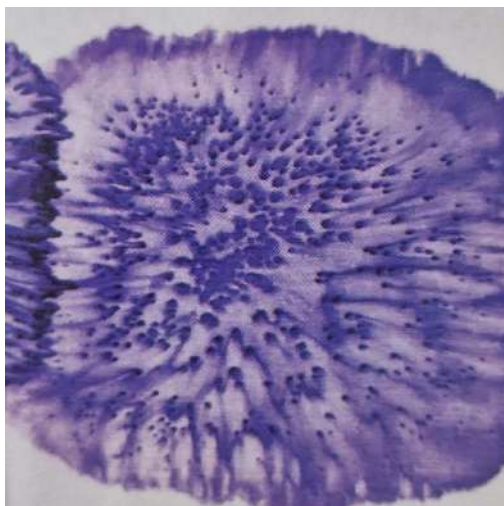
Efecte speciale cu sare pe mătase naturală. Procese de lucru

Principiul de bază, reprezentativ al tehnicii de pictură pe mătase cu efecte de sare, este că sarea atrage și absoarbe umiditatea. Atunci când cristalele de sare sunt aplicate pe suprafața proaspăt pictată, aceasta va dispersa culoarea în diferite direcții creând forme, linii, puncte evidențiate [3 p. 28-31]. Se ține cont de structura mătăsii în țesut, forma și direcția firelor de urzeală și bățatură, densitatea acesteia. Difuziunea culorilor, în mare parte, depinde de acești parametri. Vopselele la fel pot reacționa diferit la cristalele de sare, în dependență de formula chimică a acestora. Pentru a obține efecte mai evidențiate și reprezentative, sarea se aplică pe suprafețe cu un ton cromatic mai intens.

Tipuri de sare

Este de menționat faptul că sarea, în variațiile sale dimensionale, creează efecte diferite pe suprafața mătăsii proaspăt pictate. Sarea de bucătărie va crea efecte de flori, stele mici sau pene (*Imaginea 1*).

Imaginea 1. Efecte speciale cu sare fină de bucătărie.

Sursa: M. Southan. Beginner's Guide to Silk Painting.

Sarea de mare cu granule mari, de o formă neregulată, este o alegere perfectă pentru crearea unor efecte mai dramatice. Astfel se obțin forme și structuri care amintesc un peisaj, lanțuri muntoase, motive ornamentale, în dependență de ordinea aplicării granulelor de sare pe suprafața mătăsii umede, abia pictate (*Imaginea 2*)

Imaginea 2. Efecte speciale cu sare de mare.

Sursa: S. Hann. A Complete Guide to Silk Painting.

Granulele de sare de o formă mai regulată, sferică, vor produce un design cu linii relativ simetrice. În combinație cu utilizarea vopselelor de fixare termică la fierul de călcat se pot obține efecte și motive ornamentale de precizie înaltă. În acest caz, liniile și structurile obținute cu ajutorul sării pot fi prevăzute și dirijate în procesul de lucru (*Imaginea 3*)

Imaginea 3. Efecte speciale cu granule de sare de o formă regulată, sferică.

Sursa: S. Hann. A Complete Guide to Silk Painting.

Efecte speciale de sare, aplicate de către pictorii basarabeni în procesul de pictură pe mătase naturală

Deși pictura pe mătase naturală este pe larg implementată și valorificată în țările asiatice, aceasta a fost practică activ și pe teritoriul european. Mătasea naturală, caracterizată prin finețe și eleganță, este o sursă continuă de atracție și inspirație, oferind un areal vast de experimentare datorită fuziunii culorilor, a luciului sidefat, dar și a designerilor spectaculoase obținute prin intermediul efectelor speciale aplicate. Pentru teritoriul basarabean pictura pe mătase naturală este un domeniu relativ tânăr, fiind implementat de către plasticieni începând cu anii 50'-60' ai secolului XX. Cu toate acestea, perioade de progres și evoluție fructuoasă a batic-ului basarabean își ia avânt în perioada anilor 70'-80' ai sec. XX [4 p.155-160].

Printre pictorii basarabeni, care au dezvoltat arta batic-ului, preponderent aplicând efectele de sare, enumerăm următorii artiști de valoare: Alla Uvarova, Vasile Grama, Aleksandr Drobaha, etc. Alla Uvarova creează o serie de baticuri impresionante caracterizate prin decorativism abstract. Aceste lucrări, sunt realizate în tehnica baticului rece cu aplicarea parțială a efectelor speciale de sare: *Hotarul luminii* (1998), *Aripa timpului* (1989), *Corabia visurilor* (2001), etc. (**Imaginea 4**)

Imaginea 4. A. Uvarova. Corabia visurilor (2001)

Sursa: Arhiva UAP, 90x90 cm, batic.

Plasticianul Vasile Grama, datorită efectelor spectaculoase obținute, a aplicat pe larg sarea în procesul de pictură pe mătase naturală. Cele mai reprezentative batic-uri cu efecte de sare aplicate sunt: *Elegie* (2020), *Tezaurul Orheiului Vechi* (2018), *Pheonix* (2022), etc. (**Imaginea 5**)

Imaginea 5. Tezaurul Orheiului Vechi (2018).

Sursa: Arhiva UAP, 90x90 cm, batic, tehnică mixtă.

Alexandru Drobaha abordează în creațiile sale subiecte și tematici futuriste reprezentate pe mătase naturală prin tehnici mixte, efecte de sare și alcool. Printre ele enumerăm: *Habitat* (1998), *Alcor* (1993), *Insulă* (2009), etc. (**Imaginea 6**)

Imaginea 6. Alcor (1993).

Sursa: Arhiva UAP, 90x115 cm, batic, tehnici mixte.

Concluzii

În final, această lucrare subliniază cu fermitate importanța aplicării efectelor speciale cu sare în procesul dezvoltării picturii pe mătase naturală. ca gen reprezentativ al artelor decorative aplicate.

Tehnicile inovatoare rezultă din dezvoltarea industriei textile, producerea stoffelor de mătase naturală, dar și din dezvoltarea industriei chimice, descoperirea și aplicarea diferitor pigmenți și coloranți de origine naturală și artificială. Aplicarea sării în procesul de pictură oferă efecte unice, practic irepetabile, acestea fiind condiționate de fuziunea culorilor, densitatea stofei, dimensiunea și proprietățile chimice ale sării.

Referințe bibliografice

1. SOUTHAN M., T.S. *Begginer's Guide of Silk Painting* . Kent: Search Press,1998. ISBN 0-85532-802-9.
2. MCQUAIL, D. *Mass Communication Theory*. 6th ed. New Delhi: SAGE South Asia Edition, 2010. ISBN 978- 81-321-0579-4 (PB).
3. ALLEN, K. *Emile Durkheim & Functionalism Theory* [online]. [accesat 14 noiem. 2022]. Disponibil: <https://study.com/learn/lesson/emile-durkheim-theory-functionalism.html>
4. DRĂGAN, I. *Paradigme ale comunicării de masă*. București: Șansa, 1996. ISBN 973-9167-54-3.
5. DOBRESCU, P., BĂRGĂOANU, A., CORBU, N. *Istoria comunicării*. București: Comunicare.ro, 2007. ISBN 978-973-711-140-1.

6. LESSO, R. *The Impact of Sigmund Freud's Theories on Art* [online]. [accesat 17 noiem. 2022]. Disponibil: <https://www.thecollector.com/sigmund-freud-theories/>
7. POPESCU, D. *Efectele artei asupra psihologiei noastre* [online]. [accesat 17 noiem. 2022]. Disponibil: <https://www.diane.ro/2020/01/efectele-artei-asupra-psihologiei.html>
8. BALABAN, D. *Comunicare mediatică*. București: Tritonic, 2009. ISBN 978-973-733-313-1.
9. *Paradigma interpretativă în caracterele de cercetare, autori și exemple importante* [online]. [accesat 20 noiem. 2022]. Disponibil: <https://ro.thpanorama.com/blog/cultura-gen>
10. KENNEDY, J., VARRALL, J. *Silk Painting. New Ideas and Textures*. New York: Dover Publications, 1993. ISBN 0-486-27909-X.